

Türkiyede Cumhurbaşkanlığı, yazılı hukukun çok üstünde önemli bir görev alanı.

Bunun tarihten gelen nedenleri var. İlki şu: Birinci Cumhurbaşkanımız devletin kurucu unsuru Atatürk. Tam onbeş yıl bu görevi sürdüren kimlik; Cumhuriyet oluşumunun ve yakın tarihimizin belirleyici kişisidir.

Biraz daha ileriye gidersek, önceki anayasalarımızı belirleyen, yürüten, inkılapları yapan, devletin birliğini sağlayan, savaşları kazanan bir önder.

Cumhuriyetin kavramlarını, niteliklerini ve laikliği devlete yerleştiren bir eylem adamı. Atatürk'ü 1924 anayasa sınının, Devlet Başkanlığını düzenleyen bir kaç maddesine sığdıramazsınız. Bir Bulgar tarihçinin tarifi ile **"demokrat diktatör"**.

Ondan sonra ne olacağı ülkede ve dünyada kuşkulu gözlemlerle takip edilir iken, ikinci Cumhurbaşkanlığına benzer geçmişi ve nitelikleri ile İsmet İnönü yerleştiriliyor.

Bu seçimin ilginç bir öyküsü var.

Atatürk, 10 Kasım 1938 günü saat 9'u beş geçte hayata veda ediyor.

TBMM, 11 Kasım 1938 günü saat 15.30'da tek aday İnönü'yü Cumhurbaşkanı seçiyor.

Henüz Atatürk İstanbul'da katabalkta.

Bu sonuç, başta Celâl Bayar olmak üzere Kuvayı Milliyecilerin ortak güçbirliğini ve kararlılığını yansıtır. Ve de ahlâklarını.

Cumhuriyet, İsmet İnönü ve ardından Celâl Bayar'ın toplam 22 yıl süren Cumhurbaşkanlıkları döneminde bütün değişimlere, savaşlara, ekonomik zorluklara rağmen Atatürk'ün izinde ve istikrarlı bir profil vermiştir. Birinci meclisin bu üç üyesi de inkılapçidir.

Cemal Gürsel ile başlayan Necdet Sezer ile devam eden dönemde de, Atatürk'ün Çankaya'sı pek fazla kırık çizgi vermemiştir.

Bazı Cumhurbaşkanları söylemleri veya siyasi kariyerleri ile eleştirilmiş olsalar da, tarihçiler, 1923-2007 sürecini Atatürk'ün inkılapçı ağırlığının Çankayada devam ettiğini ifade edeceklerdir sanırım.

BAKIŞ

HÜSAMETTİN CİNDORUK

(TBMM Önceki Başkanlarından)

Çankayadan Anıtkabire

Cemal Gürsel ve Kenan Evren'in baskı ile zirveye çıkmaları elbette gözardı edilemez.

Bir meşruiyet tartışmasına bu yazıda girmek istemem.

Dediğim şudur: Bu Başkanların görev süreleri boyunca da Atatürk, Çankayada duruşunu sürdürmüştür.

Bazı Cumhurbaşkanların seçilmeleri veya aday gösterilmelerindeki gecikmeler, oldu bittiler ayrı bir konu. Çok karşı çıktık, tartıştık.

Ne var ki, Cumhurbaşkanlığı, 1923-2007 döneminde istikrarlı, koruyucu, laik bir fotoğrafı içte ve dışta sergilemiştir.

İlk defa 2007 Cumhurbaşkanlığı seçimlerine ideolojik bir yaklaşım, değişim kuşkusu düşmüştür.

Çünkü, bugünkü Meclis çoğunluğu bir Cumhurbaşkanı seçme siyasi ve anayasal gününe sahip.

Kimi seçecekler değil hangi kimliği seçecekler? AK partinin ciddi bir ideolojisi var. Bu düşünce sistemi **"inancılı gibi yaşama hakkı"** ve **"yeni bir laiklik"** tarifini hayata geçirmek istiyor.

Bu nedenle de sadece parlamento çoğunluğunun değil bürokratik köşebaşlarının, yargı kurumlarının, üniversitelerin, YÖK'ün, TRT'nin kilitlerini açması gerekiyor.

Pek çok yasanın değişmesi için anayasa değişikliği şart.

Siyasal iktidarın bu taleplerini önleyen ve durduran birbirine benzer Cumhurbaşkanları oldu.

1998 de Demirel, son yedi yılda da Sezer, dik durdular. Bu ideolojinin Cumhuriyet yapısını değiştirmesini engellediler.

Şimdi yedi yıl için, 16 Mayıs'a kadar bir Cumhurbaşkanı seçilecek.

Müthiş bir dönüm noktası. Heyecan verici bir fırsat AK Parti için.

Bundan önce Cumhurbaşkanlığı seçimlerinde Parlamento çoğunluğu, Cumhuriyetin niteliklerinde köklü bir değişim istemeyen partilerin elinde idi.

O seçimler, adayların temsil nitelikleri, meclis dışında olmaları, Faruk Gürler olayında olduğu gibi dayatmaya karşı direniş eylemleri ile güncel koşullarda gerçekleşiyordu.

Kimse Atatürk'ün varlığını veya Cumhuriyet kurallarını tartışmıyordu.

Lâtime hanımdan başlayan First Lady eleştirileri de, şapka, türban, manto üçgenine oturmamıştı.

Meclis çoğunluğu, Mayıs ayında bu seçimi yapmaya kararlı gözüküyor.

Bu, Cumhuriyetin temel niteliği laikliğin sorgulanmasında yeni bir aşama.

Konu, First Lady'nin ve çocuklarının örtülü olmasından ibaret değil. Birincil sorun, kurulu hukuka ve Cumhuriyet niteliğine aykırı bir inancın Çankaya'ya taşınması, son engelin bir sıçrayışta aşılmasıdır.

Çankaya'nın kazanılması; parlamento çoğunluğunun ve Başbakanlığın, Meclis Başkanlığının elde edilmesinden sonra eksik kalan, durdurucu Cumhurbaşkanlığının "**akıcı uyum**" işin ele geçmesidir. Artık ormanlara ilişkin anayasa değişikliği, ÖSYM sınavlarının kaldırılması benzeri efektif oylar için geçerli olan yasama işlemleri seçimden önce hayata geçirilecektir.

Çankaya'nın önlediği bütün atamalar iki aylık süre içinde Resmi Gazete'de okunacak, bu atamalar alt kadrolara hızla indirilecektir.

Böylece iktidar gücü seçimden önce, popülist bir siyasi teknolojiye kavuşacaktır.

Bunlar yönetmelik, kararname ve kararlar niteliğinde Anayasa Mahkemesinin denetim alanı dışında tutulacaktır.

Kimileri de yazılı tasarruf yapılmasına gerek bırakmayacak yöntemlerle sonuca ulaşabilecektir.

Yeni Cumhurbaşkanı, Devlet denetleme kurulunu hükümet icraatını didikleme olanağı kullanmayacak, Cumhurbaşkanı - iktidar ikilemi sona erecektir.

Bu seçimden üç ay sonra gerçekleşecek genel seçim, iktidara kazanım sağlamış koşullarda yapılacaktır.

Bazıları Cumhurbaşkanlığına, AK Parti Genel Başkanının yerleşmesini parti genel kongresinde bölünmeye neden olacağını düşünüyor.

Milli görüş inancı, genel Başkanının Çankaya Köşkü'ne yerleşmesini Tanrı'nın vaad ettiği islâm

dokusunun pratiğe geçmesi biçiminde bir zafer olarak algılayacaktır. Bazı kaçışlar olabilir. Ne var ki, hem parti üyeleri hem de seçmenlerin önemli bir bölümü uyumlu, istikrarlı ve güçlü bir iktidar oluşumunu destekleme eğilimine girebilir. İktidarın siyasi hesabı budur.

Daha açık bir deyişle Cumhurbaşkanlığı seçimi, bir dönemi sona erdirmeye hedefinin gerçekleşmesidir.

Atatürk'ün Çankaya'daki otoritesi, Anıtkabirdeki Mozelesine taşınacaktır. Her 10 Kasım'da anılma törenleri sürecektir.

Hayalde budur. Hedefte budur.

Bazı iyimserlerin, AK partinin Cumhurbaşkanlığı fırsatın kullanmayabileceği yönündeki tahmin ve temennileri, iyi niyetli avunmalardır. Böyle bir fırsatı kaçırarak AK Parti, sandıkta kalır.

Bu gelişme bu seçimde önlenmezse, halk oyu ile Atatürk'ün iktidarına belli bir süre içinde olsa ara verilecektir diyebiliriz.

Zor günler geliyor.